

Transhumanistyczne spojrzenie na ciało to spojrzenie przez pryzmat problemów i niedogodności, jakie ono stwarza, oraz biologicznych ograniczeń dla uwięzionego w nim i ograniczanego nim umysłu. Jak ogłasza World Transhumanist Association, „naturalne” nie zawsze oznacza „dobre”, dlatego transhumaniści nie zamierzają godzić się na obecny stan ludzkiej kondycji¹³. Transhumanizm postuluje wykorzystanie wszelkich zdobyczy nauki i techniki w celu poprawy zdrowia, zwalczania chorób, eliminacji niepotrzebnego cierpienia, powiększania intelektualnych, fizycznych i emocjonalnych zdolności człowieka¹⁴, a w efekcie wydłużenia ludzkiego życia, eliminacji starzenia się, ostatecznie zaś również śmierci. World Transhumanist Association prognozuje, że postludzie mogą posiadać biologiczne ciała, które będą w coraz większym stopniu dopełniane elementami systematycznymi i technologią (w związku z czym dokonane zostanie przeprojektowanie (ang. redesign) organizmu człowieka¹⁵), mogą być jedynie wspierani przez mind uploading¹⁶ lub stać się całkowicie syntetycznymi¹⁷ sztucznymi inteligencjami.

Zgodnie z oczekiwaniami transhumanistów, skomputeryzowane urządzenia przyniosły liczne możliwości rozszerzania zdolności ludzkiego ciała

¹³ Zob. J. de M u l, *Transhumanism – The Convergence of Evolution, Humanism and Information Technology*, <http://www.transhumanism.org/index.php/th/more/288/>.

¹⁴ Zob. N. B o s t r o m, *Transhumanist Values*, <http://www.nickbostrom.com/ethics/values.html>.

¹⁵ Por. *Transhumanist FAQ*.

¹⁶ Por. tamże.

¹⁷ Ray Kurzweil głosi, że „ciało (jego biologiczne procesy) jest umysłowi potrzebne tylko do czasu technologicznej osobliwości – przyniesie ona bowiem całkowite uwolnienie umysłu od biologii, a zatem likwidację ciała” (K l i c h o w s k i, dz. cyt., s. 126).

i percepcji, co z czasem doprowadziło do powszechnej ingerencji technologii w cielesność.

Nick Bostrom, autor eseju na temat rozwoju myśli transhumanistycznej, stwierdza, że bieżącą kondycję człowieka należy rozpatrywać nie jako końcowy punkt ewolucji, ale jako pewną jej fazę¹⁸. W fazie tej króluje transczłowiek – „człowiek przejściowy [...], ktoś, kto ze względu na swoją życiową technoorientację stanowi ewolucyjne łącze przekierowujące człowieka do ery postczłowieczej”¹⁹. Autorka niniejszego artykułu wychodzi z założenia, iż współczesnych ludzi korzystających z opisywanych w dalszej części artykułu technologii można uznać za transludzi. Celem artykułu jest włączenie się w dyskurs o cielesności w kontekście myśli tranhumanistycznej i obecnego stanu postępu naukowo-technicznego poprzez prezentację wybranych zagadnień ukazujących relacje ciało–komputer i ciało–sieć.

CIAŁO ZLICZONE I WYDAJNE

W roku 1960 Manfred Clynes i Nathan Kline opublikowali artykuł *Cyborgs and Space*, w którym scharakteryzowali postać cyborga jako osobę modyfikującą własne ciało przez uzupełnianie go egzogenicznymi składnikami – urządzeniami poszerzającymi funkcję kontroli regulacyjnej organizmu. Istotą cyborga był dla badaczy system organizacyjny, w którym kontrola funkcji życiowych (ale też rozwiązywanie ewentualnych problemów i nanoszenie korekt) jest wykonywana automatycznie i nieświadomie²⁰.

Wizja Clynesa i Kline’a oraz stworzona przez nich koncepcja cyborga współgrają z transhumanistycznymi postulatami radykalnego poszerzania możliwości ludzkiego organizmu dzięki zdobyczom technologii. Chociaż badacze proponowali rozszerzanie funkcji kontroli organizmu na potrzeby kosmicznych podróży i eksplorowania środowisk pozaziemskich, współcześnie cyborgizacja w wersji „light” (to znaczy nieinwazyjna) ma miejsce w naszym codziennym funkcjonowaniu, a analiza i nadzorowanie pracy ciała staje się nie tyle medyczną potrzebą, ile nową modą, elementem lifestyle’u czy narzędziem służącym podniesieniu efektywności.

„Nowy nurt, zwany «quantified self» [...] pomaga poznać siebie poprzez liczby i sensory [...]. Jego istotą [...] jest zbieranie danych na temat codzien-

¹⁸ Por. N. B o s t r o m, *A History of Transhumanist Thought*, s. 13 n., www.nickbostrom.com/papers/history.pdf (tłum. fragm. – E.M.W.).

¹⁹ K l i c h o w s k i, dz. cyt., s. 100.

²⁰ Por. M. C l y n e s, N. K l i n e, *Cyborgs and Space*, „Astronautics”, September 1960, s. 30, <http://www.scribd.com/doc/2962194/Cyborgs-and-Space-Clynes-Kline?autodown=pdf>.

go funkcjonowania organizmu oraz ich analiza służąca samodoskonaleniu”. Nazwa tego społeczno-technologicznego zjawiska, związanego z determinowanym technologicznie nowym podejściem do ciała w świadomości współczesnych ludzi, pochodzi od angielskiego czasownika „to quantify” – „określić ilościowo”, „zmierzyć”. Mottem przewodnim środowiska Quantified Self jest hasło „Samopoznanie dzięki liczbom” (ang. „self knowledge through numbers”), ideą przewodnią – kwantyfikacja, kontrola i optymalizacja codziennego funkcjonowania organizmu. Jest to propozycja inkorporacji technologii do realizacji takich celów, jak zarządzanie czasem i własną produktywnością, analiza aktywności ruchowej, wsparcie ćwiczeń, treningów sportowych, odchudzania oraz leczenia, dbanie o formę i dobre samopoczucie.